

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 10. in 25. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Po volitvah.

Državnozborni volivci S. L. S. v sodnih okrajih Novo mesto, Črnomelj in Metlika!

Dne 18. t. m. ste korakali na volišče in kakor vselej, sledili ste moško in značajno zmagonosni ljudski zastavi.

Ljudski kandidat profesor Evgen Jarc je bil izvoljen z ogromno večino.

Bodi Vam, dragi somišljeniki, izrečena iskrena zahvala za Vašo moško značajnost in požrtvovalnost, ki je v zglede vesoljnemu slovenskemu ljudstvu!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, dne 19. oktobra 1910.

Za izvršilni odbor S. L. S.:

dr. Ivan Šusteršič, t. č. načelnik.

Volivna bitka je torej končana in sicer s sijajno zmago S. L. S., kakor je bilo že vnaprej gotovo.

Tu objavimo celotni uspeh raznih volišč to- in onstran Gorjancev, kakor smo jih primerjali z uradnimi podatki:

Novomeški okraj:

	Jarc	Gangl	razcepljeno
Novo mesto	146	164	18
Precina	299	79	—
Kandija	454	108	10
St. Peter	266	45	1
Toplice	349	46	—
Vavta vas	131	10	6
Bela cerkev	105	81	1
Brusnice	208	51	3
Mirna peč	429	91	24
Orehovica	135	54	—
Stopiče	448	3	3
Skupaj	2970	732	66

Belokrajina:

	Jarc	Gangl	razcepljeno
Adlešiči	94	98	2
Božjakovo-Rosalnice	152	8	—
Butoraj	35	10	—
Čepljane	13	35	—
Črnomelj	71	89	—
Črešnjevec	77	10	—
Dragatuš	77	78	—
Draščiči	84	5	—
Dobličje	92	40	—
Dol	26	—	—
Dolenja Podgora	27	1	—
Gradac	28	69	1
Griblje	59	4	—
Kot	71	6	—
Loka	52	44	—
Lokvica	82	1	—
Metlika	45	194	1
Petrova vas	44	5	—
Podzemelj	117	70	—
Radence	42	7	—
Radovica	137	8	—
Stari trg	74	51	—
Semič	198	35	—

	Jarc	Gangl	razcepljeno
Suhor	125	26	—
Tanča gora	79	14	—
Telčji vrh	54	9	—
Tribučje	59	17	—
Vrh	20	77	1
Vinica	344	48	1
Vinji vrh	34	14	—
Skupno	2412	1013	6
Novomeški okraj	2970	732	66
Belokrajina	2412	1013	6
Skupno	5382	1745	—

Kandidat S. L. S. prof. E. Jarc ima 3637 glasov večine.

Dolenjska si je toraj s to volitvijo osvetlala lice pred vsem slovenskim svetom; pokazala je, da tudi njeno marljivo prebivalstvo stoji v hrabrih vrstah Vseslovenske Ljudske Stranke, katera je v zadnjih letih po vsej domovini zbrala nebrojno sveta pod neomadeževano trobojnico slovensko, s katere odsvita geslo: za vero, dom, cesarja.

Ako se še nekoliko ozremo na minolo volivno gibanje, se bomo prepričali, da je moralo tako priti. Pribiti je treba dejstvo, da so liberalni časopisi slepili svoje čitatele. „Slovenski Narod“ in „Slovenski Dom“ — oba nevredna tega imena — in neodvisno „Jutro“ so svoje dozdevke razširjali kot dejstva. Za liberalno-socialističnega kandidata Gangla so se zavzeli z vsemi silami; v pregorečnosti so videli in slišali, česar v istini ni bilo. Iz raznih krajev so imeli poročila, ugodna za svojo stranko — katera je pa izid volitve popolnoma ovrgel. Tako so liberalci pisali o Mirni peči, da bo ondi Gangl izvoljen z veliko večino. A kako razočaranje! 429 za Jarca in le 91 za Gangla. Torej zastoj skrbni obiski novomeških agitatorjev celo po vaseh proti Hmelniku zastoj liberalna agitacija ob volitvi tikoma volišča, kar je itak prepovedano po zakonu. Ali pa na nasprotnem koncu Belokrajine na Vinici! Trobili so v listih, da je „trdna za Gangla“, a je bila v resnici tako trda in neusmiljena; da je njegovo snubitev zavrgla s 344 glasovi ter mu jih privoščila le 48, letnico zadnje prekucije v Avstriji.

Kakor bi bilo zanimivo pobrati vse liberalne cvetke iz raznih volišč, vendar ne moremo postreči svojim čitateljem zbog prepričlega prostora. Iz spredaj natisnenih števil pa se moramo učiti za bodočnost. Kaj pa?

1. Nasprotna stranka, sloneča na zmotnih načelih modernega liberalizma, je šla v boj med ono ljudstvo, za katero ob svoji 20letni vladi ni skoro nič storila, in sicer s tako usiljivostjo, da se je ljudstvo lahko čutilo žaljeno: ali ni dolžnost naše stranke, da se potegne za prava načela tako v verskem kakor v narodnem gospodarskem obziru? — Liberalci vedno pisarijo, da vera nima nič opraviti s politikom, in vendar se uprav oni zmirom sučejo okrog vere, cerkve in duhovščine. In kako so se na zadnjih shodih med priprostim ljudstvom delali celo pobožne, kako klicali krščansko ljubezen na pomoč?! A taka farizejščina se ne prime našega ljudstva, ki je bolj podkovano v katekizmu nego oni.

2. Volivno gibanje je dokazalo, da je učiteljstvo žal zopet nasledilo na liberalne limanice in prišlo še v večje nasprotstvo z našim ljudstvom. Večina učiteljstva se je pokorila svojeodobni okrožnici svobodomiselnega vodstva, s katero se je učitelju odkazala naloga, naj bo nekak „antiparochus-protižupnik“ v dotični fari. Ljudstvo pa vidi, da je na ta način nemogoče voditi vzgojo, ki jo potrebuje naš narod, in kakršno zahteva sedaj veljavni državni zakon, posebno še najnovejši učno-vzgojni red.

In kandidat Gangl, kot kolovodja svobodomiselnega učiteljstva, je na novomeškem učiteljskem zborovanju zahteval novodobno vzgojo, ki uprav na glavo postavlja njen verski, narodni in patrijotični smoter . . . V tej kampaniji se je učiteljstvo našemu ljudstvu samo napravilo še bolj odijozno. Ugled požrtvovalne duhovščine je pa zrastel.

3. Številke kažejo, v katerih občinah mora S. L. S. imeti pozorno oko. Naši somišljeniki — osobito v Belikrajini morajo iti nemudoma na izobraževalno delo ter pritegniti še onih šest občin v krog svojih posestrim, združenih v veliki S. L. S. Požrtvovalno delo je povsod rodilo lep sad — gotovo ga bo i med belokranjskim ukazelnim ljudstvom.

4. Ako se ozremo na tri mesta tega okraja, beležimo tudi napredek S. L. S. I meščani spregledujejo, da je njih napredek mogoče le v soglasju z okoličanskim bivalstvom. Procvitajoče kmetstvo pospešuje razvoj mest, v katerih se osredotočuje potrebna obrt in trgovina. — V dobi demokratizma se morajo tudi meščani sprijazniti z dejstvom, da morajo vsi stanovi — ne drug proti drugemu — nego vsopredno sodelovati za narodno-gospodarski in posvetni razvoj celotnega naroda.

Metlika, nekdanja trdnjava pravega narodnega duha v volivnih borbah dolenskih mest proti nemškutarstvu preteklega polstoletja, je na ljubo svojemu rojaku klonila svojo glavo pod rudeči prapor novodobne socialne demokracije, ki je v Idriji Gangla dvignila na pozorišče. A taka je v istini novodobna evolucija.

Črnomelj se z brzimi koraki bliža S. L. S. Meščani-domačini in okoličani se dokaj dobro umevajo. — Z uspehom volitve v Novem mestu je S. L. S. lahko zadovoljna. Prvič se je resno vdeležila — in je ovrgla predsodek, kakor bi ne mogla zmagati. Če bi bila nekoliko bolj agilna, že zdaj bi bila prodrla. Poroča se nam, da je bilo še dokaj volivcev izpuščenih, kateri bi se bili njej pridružili. Zanimiv je bil volivni shod, katerega je prof. Jarc sklical v nedeljo zvečer 16. okt. za vse volivce brez ozira na njih politično strujo. Pri volitvi predsedstva se je pokazalo, da je navzočih več pristašev S. L. S. Ker pa to ni bilo vseč g. Rozmanovim somišljenikom, so se slednjič vsi zadovoljili s predsedstvom g. prošta dr. Elberta. Kandidat prof. Jarc je v izbornem govoru pojasnil svoje stališče, za kar je žel buren aplavz. Da bi ta utis zmanjšal, je g. Rozman privlekel na dan „novo in staro,“ celó naš list je hotel nekako postaviti na laž, o čemer spregovorimo še svojedobno, ter je sklenil — v veliko začudenje navzočih — kakor g. predsednik prošt Elbert v otvorilnem govoru, s pozivom za delovanje po starem geslu: za vero, dom, cesarja . . . Toda g. Rozman — ako ni ironično govoril — ni dosledno izvajal tega gesla; kajti po svojem sodelovanju z g. proštom v prosep katoliških kulturnih in humanitarnih zavodov bi se bil moral logično ukloniti proštovemu priporočilu kandidature Jarčeve, ker Ganglova je bila čisto nasprotna katoliškemu stremljenju . . . Z ozirom na marsikake pojave v tej volivni kampaniji zabeležimo še neovrženo istino: V spoznani neresnici zakrknjen ostati — to ni značajnost.

Sklenemo pa z zahvalo, ki jo objavlja izvoljeni naš poslanec, želeč, da se somišljeniki odzovejo njegovemu pozivu v blagor naše mile Dolenjske.

Volivcem S. L. S. sodnih okrajev Novo mesto, Črnomelj in Metlika!

Z ogromno večino ste 18. oktobra oddali svoj glas zame in mi poverili zastopstvo svojih koristi v državnem zboru.

Ves napor nasprotnikov, ki so hoteli z vso silo zanesti razdor v vaše vrste, se je razbil ob vaši jekleni značajnosti.

Hvala vam iskrena za ta dokaz neomahljive zvestobe S. L. S. Naj se iz te sijajne zmage v vzajemnim našim delom, ki vas vabim nanj že danes, pomladi vsa naša organizacija vsega okraja, ljudstvu na korist, sovražnikom v pogibelj!

Z Bogom za ljudstvo!

V Ljubljani, 19. oktobra 1910.

Evgen Jarc, državni poslanec.

Gospodarstvo.

Mlekarna na Grmu.

Že večkrat se je pisalo o tem, da bi se dalo povzdigniti mlekarstvo v novomeški okolici. Novomesto namreč ni najbolje preskrbljeno z mlekom in tudi mlečnih izdelkov bi se dalo v mestu več prodati, ako bi bilo boljše

kakovosti. Dejstvo je, da se danes prodaja v mestu surovo maslo, ki se naroča iz drugih krajev, pa le za to, ker ga ni mogoče dobiti v zadostni množini v novomeški okolici. Resnica je pa tudi to, da se naše gospodinje po vaseh, ki ležijo blizu mesta, še zmeraj ukvarjajo s topljenjem mleka in z napravo kuhanega masla, ki daje najslabše dohodke v mlekarstvu.

Če pomislimo, da potrebuje Novomesto čim dalje več mleka in mlečnih izdelkov in da bi se dalo že danes prodati v mestu veliko več mlečnih izdelkov, posebno presnega masla, potem je res čas, da se ganemo v bližnji okolici in da storimo kaj za boljšo preskrbo mesta z mlekom in mlečnimi izdelki. Če se izplača od drugod dobivati presno maslo v naše mesto, se mora tudi nam izplačati. Zlasti letos, ko je odrekla vinska trta in se je namesto vina pridelalo dosti krme, smo poklicani, da storimo kaj več za povzdigo živinoreje in da se v okolici mesta poprimemo v večji meri mlekarstva.

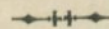
V najbližji okolici, ki se peča že od nekaj z nadrobno prodajo mleka v mesto, se ne bo dalo dosti več napraviti za povzdigo mlekarstva. Te vasi se že od nekaj pečajo v večji meri z rejo krav in s prodajo svežega mleka. Pač pa se da mlekarstvo povzdigniti po nekaterih vaseh, iz katerih se je dosedaj pošiljalo v mesto samo mlečne izdelke, kakor maslo, sirčke, smetano. Ako bi se te vasi poprijele skupnega mlekarstva, potem bi se dalo dosti več dobiti za mleko. Namesto da se gospodinje po teh vaseh posamezno ukvarjajo s kuhanjem masla in z napravo drugih mlečnih izdelkov, naj bi svoje mleko oddajale v skupno mlekarno, kjer bi se lahko izdelovali veliko boljši in finejši izdelki in kjer bi se lahko več izkupilo za mleko, kakor se sedaj izkupi.

Taka mlekarna bi se lahko ustanovila na Grmu. Kmetijska šola na Grmu je pripravljena osnovati za prodajo mleka in mlečnih izdelkov nekako centralo.

Šola dobiva mnogo popraševanj po mleku in mlečnih izdelkih, pa ne more s svojim pridelkom ustrezati na razne strani. Lahko bi pa ustrezala večjim potrebam mesta, ako bi se ustanovila na šoli mlekarna, v katero bi oddajali svoje mleko tudi okoličani iz takih vasi, ki lahko oddajo večje množine mleka in ki se sedaj ukvarjajo z malo hvaležnim domačim maslarstvom.

Na kmetovalcih v poklicanih vaseh je tedaj, da se osnuje na Grmu mlekarna in ustanovi na ta način nekaka mlekarska centrala ali postaja za boljšo prodajo mleka in mlečnih izdelkov.

—r—

Nova, po Dolenjskem do letos nepoznata škodljivka na grozdju.

Podpisani imam na dvorišču svoje hiše v Novem mestu trtni špalir (brajdo) žametaste črnine, izgojen iz dveh trt. Ta špalir je izpeljan prav tikoma jugozapadne hišne stene pod streho. Vsled tega je dež, ako ga veter nanj ne zanaša, niti ne zmoči. Rašče sta obe dve trti jako bujne in istotako sta tudi jako rodovitni. Letos bilo je na špalirju 47 najlepših grozdov, med katerimi so nekateri tehtali do 1 kilogram. Grozdje bilo je do zorenja brez vsakega sledu kake bolezn, kar naravnost krasno je bilo. Le sem ter tje nahajala se je na njem kaka po toči poškodovana jagoda. Ob času zorenja pojavila se je pa na njem nepričakovana prikazen. Med popolnoma zreli, žametasto črnimi jagodami ostalo jih je dosti, katere so le rudeče postale in take tudi ostale. Tako ostali so tudi

celi deli nekaterih grozdov, tako da so bili kar šarasti. In ako se je človek takega grozda dotaknil, pocepale so rudeče jagode na tla, da, to storile so pa tudi kar cele raple rudečih jagod.

Pri natančnem ogledovanju takih grozdov sem opazil, da so bili peclji rudečih jagod, da so bili tudi celi deli nezrelega grozda, kar se hlastine tiče, rujavi ter popolnoma suhi. Peclji črnih jagod bili so pa obratno popolnoma zeleni, ter sveži, ne suhi. Take bile so v obče hlastine dozorelih grozdov.

Osupljen te prikazni, poslal sem dne 11. t. m. nekoliko nepopolnoma dozorelega grozdja c. kr. postaji za kmetijsko, bakterijologično in rastlinsko varstvo na Dunaj v mikroskopično preiskavo. To sem storil osobito še zaradi tega, ker so se mi tudi nekateri drugi posestniki trtnih špalirjev na vrtilih v Novem mestu pritoževali, da so na njih isto prikazen opazovali.

Dne 15. t. m. došel mi je že iz Dunaja odgovor, glaseč se tako-le: Na poslanih grozdih dokazati je bilo mogoče dve različni parazitni glivici. Posušenje posameznih jagodnih pecljičkov in celih delov hlastine prouzročuje glivica, katera se zove „*Macrosporium uvarum* Thümen“. Sredstva proti tej bolezni ga ni še nobenega.

Na vsak način naj se pa tako obolelo grozdje prej ko mogoče obere ter sežge. Odpadanje posameznih jagod na posušeni delih hlastine, prouzročuje pa druga glivica, katera se imenuje plesniva glivica, ali „*Botritis cinerea* Pers“. Kako sredstvo naj bi se proti tej glivici upotrebovalo, navaja sicer navedena štacija na Dunaju tudi v svojem odgovoru, toda čemu ga objavljati, ko itak nima kakega gospodarskega haska. Da pa to sploh objavljam, ima pač svoj važni pomen. Mnenja sem, ali bolje prepričanja sem, da nista letošnji kaj slabi vinski letini po Dolenjskem edino le toča, ter peronospora vzrok, ampak tudi glivica „*Macrosporium uvarum*“ vsaj kolikor toliko. Da se pa tega škodljivca tako z lahka opazilo ni, kakor sem ga jaz, ima svoj vzrok gotovo v tem, ker so bile vinogradske trte, vsej letošnji veliko preobili vlagi izpostavljene; moj špalir nahaja se pa pod streho. Vlažnost, že celo preobila je pa ravno tista, katera v prvi vrsti prouzročuje nastanje glivic. Sicer pa gotovo tudi nihče na to mislil ni, da bi se zamogel poškodbi po toči in peronospori pridružiti še kak drug škodljivec.

Da, v tem svojem mnenju, namreč da je tudi navedena glivica prej ko ne svoj del k letošnji kaj slabi vinski letni doprinesla, toda neopazovano, potrjuje me pa še dvoje. Prvič tole. Le dobrih 10 metrov daleč od že navedenega špalirja nahaja se drugi špalir. Ta pa ni pod streho, ampak pod prostim nebom. Tudi ta špalir je bil v kljub toči grozdja poln. Škropljen in žveplan je bil i on večkrat kaj izdatno in pravočasno; toda, ko je pa grozdje imelo zoreti, pocepalo je vse na tla, le par jagod je na trti ostalo, ter dozorelo.

Drugič me potrjuje v tem mnenju, da je tudi navedena glivica k slabi vinski letini svoj del doprinesla pa tole. Gospod, kateremu sem obadva špalirja na dvorišču pokazal, grozdje žametaste črnine pa v sobi shranjeno, mi je povedal sledeče. Tudi na Belokranjskem, v vinogradu mojih sorodnikov, so do dobrega opazili, da so i tam, sicer v obče še lepem, na videz vsaj zdravem, grozdju še nezrele jagode v veliki meri odpadale. — [Tudi nam se poroča o taki novi bolezni v vinogradih iz suhorske občine. Uredn.]

Namen tega objavljenja je pa tale. Prihodnje leto naj vsak dolenjski vinogradnik svoje trte dobro opazuje,

se bo li tukaj opisani škodljivec, katerega bi trebalo kar sožgati, na grozdju prikazal ali ne.

R. Dolenc.

Politični pregled.

Delegacije zborujejo na Dunaju od 12. oktobra. Takrat je cesar prečital prestolni govor, v katerem je omenjal prijateljskih razmer do drugih držav. Za predsednika je izbran soglasno načelnik poljskega kluba dr. Glabinski. Zdaj delujejo odseki, da odobre proračune za skupna ministrstva, osobito za armado in mornarico. — Ogrska delegacija bo skušala že v tem zasedanju kaj iztisniti za mažarske narodne zahteve. — A konečno se pa bodo venderle morali odobriti skupni izdatki. O zunanji politiki je hofrat Ploj govoril tako zmedeno in protislovansko, hvalil zvezo z Nemčijo, da so mu zamerili vsi slovanski delegati. Čuden ta načelnik „Saveza južnih Slavena“.

Deželni zbori večinoma delujejo. Zaključeni so bili: dež. zbor goriški baje radi nepotrditve poslanca Gabrščka; štajerski radi slovenske obstrukcije, ker nemški nacionalci niso hoteli privoliti v pravične zahteve Slovencev, in je tudi vlada omahovala ter se slednjič zbala nemških kričačev; istrski v Kopru, ker slovensko-hrvatski poslanci niso mogli privoliti v krivične zahteve Italijanov, kateri jim ne puste niti govoriti v materinščini. Iredentna galerija je udrla celo v zborovalno dvorano ter nahujkana po nekaterih laških poslancih dejansko napadala slovenske poslance.

Nekoliko tolažljivejša poročila prihajajo iz Prage, kjer se pogajajo Čehi in Nemci. Češki župan v Pragi zahteva samo češko uradovanje na magistratu, a posrečilo se je najti kompromis, da se bodo sprejemali in reševali tudi nemški dopisi. Ako se v narodnih stvareh sporazumé, deloval bo češki zbor in to vse blagodejne uplivalo na jugoslovanske razmere. Kar se dovoli v Pragi, moralo se bo odobriti i v Gradcu, Trstu, Gorici itd.

Krajski deželni zbor je imel 19. oktob. svojo 28. sejo. Vloženih je bilo več prošenj in predlogov:

Deželnemu zboru se naroča, naj se obrne do c. kr. deželne vlade, da i. izposluje izdatno državno podporo po elementarnih nezdah in po črvi oškodovanim poljedelcem, zlasti za nakup semen in gnojil ter 2. v smislu drž. zak. z dne 12. julija 1896, št. 118 odredi odpis zemljiškega davka.

K debati so se oglasili tudi poslanci Dular in Matjašič. Sprejeto.

Mestni občini ljubljanski se je dovolilo vzeti posojilo 1,450.000 K in pri mestni hranilnici ljubljanski še 200.000 za svojo zastavljavnico. — Mostnina ob mostu čez Kolpo ob Brodu se odpravi. Računski sklep normalnošolskega zaklada za l. 1909 sprejet. Dr. Trillerjeva resolucija glede regulacije učiteljskih plač ostane v manjšini, saj on in liberalna večina, ko je vladala, ni hotela regulirati. Sklene se zavarovalni zaklad za deželna poslopja tako, da drugo zavarovanje odpade. Liberalci so nasprotovali ter bi rajši futrali še ptuje zavarovalnice. — Dr. Novak z liberalnimi tovariši je predlagal uvoz klavne živine in južno-ameriškega mesa. Upravni odsek je predlagal, naj se memo tega predloga preide na dnevni red. Razvila se je draginska debata, v katero so posegle vse tri stranke. Jasno se je pokazalo, da so liberalci vganjali s predlogom le komedijo, radi bi kmetu odstrigili še tiste kronice, ki jih dobi pri živini. Govorili so bolj o cerkvi in romanju nego o živini in draginji. Poslanci Žitnik, Povše, Jaklič, dr. Lampe, Demšar, Piber in poročevalec Hladnik so vse ugovore liberalcev tako sijajno ovrgli, da so ti kar zapustili zbornico — in ko se je glasovalo, bilo je le 5 liberalcev, predlagatelj Novak pa se je zgubil. Odobrenih je bilo mnogo računskih sklepov raznih zakladov za l. 1909 mej temi tudi garancijski zaklad Dolenjskih železnic z dohodki 206.340'61 K in troški 120.589'68 K. — Prošnja papirnice v Radečah za pavšaliranje mostarine čez savski most se ne usliši. — V 29. seji dne 21. okt. je bil sprejet predlog dr. Zajca, da se preosnuje c. k. dež. zdravstveni svet tako, da imej 6 članov in se oziraj na zdravstvene stroke ter na slovensko večino prebivalstva. — Nujni predlog poslanca Matjašiča in tovarišev v zadevi pomočne akcije za vinogradnike. (Poročevalec Košak.) Upravni odsek predlaga: Deželnemu odboru se naroča, da se obrne do vlade s pozivom: 1. Da ista odloži iztirjanje brezobrestnih posojil, ki so bila izplačana za nasaditev opustošenih vinogradov, za dve leti ali vsaj za eno leto. 2. Da ista odpiše zemljiški davek in da dá izdatno podporo prizadetim vinogradnikom, da se jim omogoči nabaviti vkorenjene trte, umetna

gnojila, modro galico in žveplo. Pri debati govori poslanec Matjašič. Slika bedo vinogradništva. Če bi se bil sprejel Novakov predlog za neomejen uvoz živine, bi bil naš kmet še pri živino-reji udarjen. Hvalabogu, da nismo mi taki prijatelji kmetov, da bi bili ta predlog sprejeli. Kmet je steber države in dežele. Od ranega jutra do poznega večera se kmet muči za vse stanove. Zato mu je nujna pomoč potrebna. Kakšne so danes razmere na deželi? 60 h so dajali svojčas kmeti dninarju, danes jih stane 2 K in več! Osrednja vlada priskoči našemu kmetu na pomoč! To bo v korist ne samo kmetu, ampak celi državi. (Odobrovanje.) Dular pojasnuje veliko škodo na krompirju in trti na Dolenjskem. Predlog se z vsemi glasovi zbornice sprejme. Prošnja županstva Račna za razširjanje odotnih požiralnikov se usliši. Prošnji občine Dragatuš za uravnavo potokov Turnšiča, Nerajčica, in Lahina. Upravni odsek predlaga: Prošnja se odstopi deželnemu odboru z naročilom, da odredi ogled teh potokov po tehniki in ako dožene oziroma osigura tudi prispevanje interesentov k pokritju stroškov, izdelava v to potrebni načrt. Pri debati se oglasi Matjašič, ki priporoča predlog. Sprejeto.

V popoldanskem nadaljevanju se je prišel na vrsto novi cestni zakon, o katerem je poročal posl. Jaklič. Veleposestvo je izjavilo, da je novi zakon preveč demokratičen, da bo skušalo ovirati potrjenje njegovo, kakor tudi protestira proti vladi, da je predložila občinski volivni red v sankcijo; zato med vso obravnavo zapusti dvorano. — Dr. Tavčar je proti novemu načrtu, ker se mu zdi, da bo preveč obremenil deželni proračun in pa ker bo Ljubljana morala plačevati za ceste po celi deželi. Dr. Lampe ovrže vse pomisleke Tavčarjeve ter po pravici zakliče: Če Ljubljana kaj plača, od dežele dobi desetkrat nazaj. — Poslanci Demšar, Bartol in Kobi uprav v strokovnjaških govorih pobijajo liberalne pomisleke, vidi se jim, da res med ljudstvom žive in poznajo njegove potrebe. Razprava se nadaljuje 25. oktobra.

Cesar je potrdil mestni statut ljubljanski s proporcno volitvijo in občinski red ter občinski volivni red. Časniki priznavajo, da so ti zakoni najmoderniši in najbolj napredni v vsej Avstriji. Taki nazadnjaki so torej poslanci S. L. S., da se morajo celo liberalci klanjati pred njimi.

V moravskem deželnem zboru obstruirajo preobjedstni Nemci, v gališkem pa Rusini in ljudska stranka, ker se toličasa zavlačuje volivna reforma.

V koroškem dež. zboru se je povspel c. kr. profesor Angerer — odpadnik od katol. cerkve — do trditve, da ni boljšega pripomočka za iztrebljanje klerikalizma, nego da se govori „po portugalskem načinu“.

Hrvaške volitve se vrše dne 28. oktobra. Vlada je oskrbela vojaško asistenco in proračunala v ta namen 200.000 K. Ban bo narbrž posnel Kluena na Mažarskem. Rodoljubnim Hrvatom bi se morale odpreti oči — žal da je med njimi preveč strank.

Na Portugalskem se je republika oklicala, a bratstvo, svoboda in enakost z nogami teptala. Tudi liberalni listi poročajo o grozodejstvih, rušenju samostanov, skrunjenju cerkvâ, umoru menihov, onečaščenju in moritvi nun, duhovnov. A najhujše je, da je svobodomiselná tolpa, kakor v francoski revoluciji, ulomila v tabernakelj, raztresla sv. hostije in jih teptala z nogami. V lisabonski stolnici je neki krvolok ustrelil dva moža, ki sta molila v cerkvi. Kralj Manuel in kralj. rodbina se je z Gibraltarja vkrčala ter odpejčala na Angleško. Ali se bo republika obdržala, še ni gotovo, kajti province so večinoma ostale kralju zveste. Narbrž pride do državljanske vojske. Razun Brazilije še nobena država ni priznala republike.

Nemčija hoče urediti večje reke za paroplovstvo.

Srbski prestolonaslednik je zbolel na legarju, a se mu zboljšuje.

Papež je namesto nuncija na Dunaju Granito di Belmonte, ki postane kardinal, imenoval opata Kolumbana Brugger.

Papežev državni tajnik Mery del Vale je odpoklical apostolskega nuncija iz Lisabone. Ostal pa je ondi za tekoče posle mnsgr. Alojzij Masella.

Iz Genfa v Švici se poroča, da se je Luccheni, morilec naše cesarice, v ječi obesil. Blaznost je le simuliral, da je ložje izvedel svojo nakano.

Monako je dobilo ustavo. Knez Albert bo delil dohodke „igralnice“ z ljudstvom.

Perzija obrača nase oči Rusije in Anglije. Baje si te državi kanite jo razdeliti tako, da južni del pripade Angliji, severni pa Rusiji. Vprašanje je, kaj bodo rekli prizadete druge države.

Zabavi in pouku.

Pogledi v slovensko zgodovino.

VIII.

(Nadaljevanje iz lanskega letnika D. N.)

Zgodovinarji, pišoč o Slovencih, vsi soglašajo v tem, da so se sedanji Slovenci koncem VI. stoletja že stalno naselili po deželah, v katerih še zdaj prebivajo njih potomci. Tu so si urejevali domove, obdelovali polje in vinograde, trebili travnike in pašnike, skratka želeli so v miru živeti v svojem novem domovju. To bi se jim bilo morda posrečilo, ako bi ne bili imeli divjih in bojevitih sosedov. Njih imena so nam znana že iz zadnjih naših člankov. A uprav ti sosedje so s svojimi napadi povzročili, da so Slovenci braneč svojo domovino dosegli njeno samostojnost in neodvisnost. Na zapadu so bili Slovencem mejaši Langobardi v Furlaniji, s katerimi so se večkrat spopali. — Na severu so mejili na Bavarce, kateri so nevoščljivo gledali razvijajočo se moč slovenskih sosedov.

A najbolj nevarni sovražniki so bili tedaj na vzhodu Avari ali Obri. Začetkoma s Slovenci niso prehuo ravnali. Gibali so se še dosti svobodno. A v tem stoletju so se razmere zanje obrnile na slabše.

Obre opisujejo stari zgodovinarji kot živinske ljudi brez človeških občutljejev, živeče le od ropa in že po zunanji podobi odurne. Radi njihove krutosti in grdega obličja jih slovenska pravljica še zdaj zove „pesoglavce ali pesjane“. Živel so v svojih taborih, to je prostorih, ki so jih naokrog ogradili in utrdili z močnimi nasipi. Imenovali so se tudi obroči (ring). V te obroče so vlačili svoj plen ter ga ondi vživali. A večino tega so jim morala spraviti skupaj podjarmljena ljudstva. Čuli smo že, da so Slovenci v raznih obrskih vojskah morali iti nad sovražnike. Obri pa so navadno ostali v svojih taborih. Če so zmagali Sloveni, so se Obri polastili plena; ako se pa Slovenom ni posrečil njih napad, so jim še le pomagali Obri, se ve bolj iz sebičnosti. Po zimi so prilomastili, živež pobrali, trpinčili žene in otroke, skrunili hčere. Obri so prisilili slovenske mladeniče, da so morali z njimi hoditi se bojevat proti Bizantincem in drugim ljudstvom. Te so zapodili nad sovražnike in po zmagi so obdržali zase vse dobičke.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Ljubljana. — Navodilo za izseljenca v Ameriko. Avstrijski državljani moškega spola do 50. leta, kateri žele potovati v Ameriko, morajo biti oskrbljeni s sledečimi svedočbami, ako hočejo brez zadržka potovati:

Vsaka oseba bodisi moškega ali ženskega spola mora imeti potni list (pos) od c. kr. okrajnega glavarstva. Mladeničem v starosti 18. let naprej do zadoščene vojaške naborne zaveznosti se sploh ne podeli potni list za Ameriko ali v inozemstvo. — V svrhu podelitve potnega lista za inozemstvo morajo imeti mladletne osebe ženskega spola posebno dovoljenje od pristojnega sodišča. Ženske z otroci morajo imeti pos od okrajnega glavarstva za Ameriko, v katerem morajo biti vpisani tudi potujoči otroci. Razen tega mora imeti vsak natančni naslov (adreso), h komu potuje v Ameriko, in ob prihodu v New York mora imeti najmanj 125 kron a. v. denarja; otroci pod 16 let stari sami ne smejo potovati, ako nimajo starišev v Ameriki. Glede neaktivnih oseb vojaškega stanu veljajo posebej še določila vojnega zakona in vojnih predpisov. Vsak izseljenec mora biti zdrav in nepohabljen; dobro je, da se pred odhodom doma ali v Ljubljani dá zdravniško preiskati. — V Ameriki so zelo natančni pri zdravniški preiskavi in pošiljajo izselnike pri najmanjši telesni napaki brezpogojno nazaj v domovino. Otroci stari od 1 do 12 mesecev (dojenčki) plačajo običajno po 25 kron, od 1 do 4 let različno, od 4 do 12 let polovično vožnjo. Iz Ljubljane vozijo vlaki v primorska mesta različno, odvisno je od parobrodov in prog; največ se jih vozi ob torkih. Vsak potnik naj se zglašuje en do dva dni popreje, če ni drugače, — tudi na dan odhoda, seveda če ima že vse gori navedene svedočbe in dovolila, v naši pisarni, da dobi potrebna navodila in se ga spremi v dotično potovalno pisarno. Osebe, katere se sklicujejo na kake ustmene ali pismene pogodbe v Ameriki, ne smejo se izkrcati, ampak se morajo vrniti nazaj v domovino; več o tej važnosti se izve v pisarni družbe sv. Rafaela v Ljubljani.

Vse označene stvari veljajo za III. razred; za I. in II. pa veliko stvari odpade. — Prtljaga naj se spravi v Ljubljani na kolodvoru do odhoda, da ni sitnosti pri užitinskih paznikih na mitnicah; prtljage naj se vzame kolikor mogoče malo, v nekatere parnike se sme vzeti brezplačno do 100 klg. teže, a v drugih nekaj manj. — Vsi tovorni komadi morajo imeti naslov potujočega in določeno mesto kamor potuje, da se ne pripetijo zamene in izgube. Večja prtljaga ali kovček, katerega potujoči ob času potovanja iz svoje domovine do vkrcanja ne želi pri sebi imeti, mora se vnaprej nasloviti v dotično mesto ob morju in odposlati kakor navadno ali brzovozno blago. Odpošiljatev mora biti pravčasno odposlana, tako da najkasneje tri dni pred odhodom parobroda pride v dotično primorsko mesto, drugače ne jamčijo, da se odpošlje v dotičnim parnikom. Lastnik pošiljatev mora se pri prihodu v mesto zgledati pri dotičnem društvenem parobrodnem uradu, in poizvedeti, če so njegove stvari v redu došle. Vsa druga navodila, kakor vozne cene parnikov in železnic, se dajo tukaj, v družbeni pisarni, ker so cene različne po daljavi in času vožnje. Vsak potnik, kateri se obrača na naše društvo, dobi cenejšo vožnjo, potem društveni znak „Priporočilni list“, v katerem so navedeni v raznih mestih naši zaupniki, da se more vsakdo v času potrebe nanje obrniti, da mu svetujejo vse potrebno ter mu pomagajo do zaželjenega cilja. Posebno v Ameriki je to neprecenljivega pomena. Nadalje naznanja družba sv. Rafaela, da so ustanovila izseljeniške odseke sledeča katol. slov. izobraževalna društva: V Komendi, Dobropolju in na Blokah pri Rakeku. — Opozarjamo vsa katol. slov. izobraževalna društva, da je ustanovitev teh odsekov nujna in velevažna, zato jih prosimo, da jih blagovolijo nemudoma ustanoviti ter takoj javiti družbi sv. Rafaela v Ljubljani. Gori naznačene informacije ali navodila so se tudi sedaj odposlala vsem katol. slov. izobraževalnim društvom v dveh iztisih. — Pisarna družbe sv. Rafaela, Dunajska cesta št. 32, I. nadstropje, v hiši „Zadružne zveze“ v Ljubljani. — Uradne ure ob delavnikih so od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 6. ure popoldne.

Kostanjevica. C. k. notar M. Hafner je bil pri c. k. okrožnem sodišču novomeškem 4. avg. 1908 obsojen radi hudodelstva goljufije na 3 mesece ječe, ker da je nekega Zupančiča nagovarjal h krivemu pričanju. Radi tega je bil g. Hafner suspendiran od notarijata. Prosil je dvakrat za obnovitev kazenskega postopanja, a novomeško sodišče je tako prošnjo odbilo. Vsled ničnostne pritožbe generalne prokurature izreklo je najvišje sodišče na Dunaju dne 1. febr. 1910, da se je kršil zakon s sklepoma ok. sodišča v Novem mestu ter se je slednjemu naročilo, naj vnovič sklepa o Hafnerjevih predlogih. A okrožno sodišče je predlog na obnovo vtretič zavrnilo. Vsled pritožbe Hafnerjeve izreklo je nadsodišče v Gradcu, da se dovoli obnova kazenskega postopanja ter se ob enem delegira za vse postopanje okrožno sodišče v Celju. Dne 8. in 9. okt. se je vršila obravnava v Celju, pri kateri je bil M. Hafner oproščen vsake krivde in kazni. — Pri občinskih volitvah za našo občino so se liberalci še obdržali na površju. Sicer pa je itak občinski volivni red od cesarja že potrjen.

Iz Sent Jerneja. Letošnje perutninske razstave v Kandiji se je vdeležilo tudi nekaj naših posestnikov. Bilo je pričakovati še veliko več udeležencev, pa so vse še precej boječi ali morda mlačni. Ko je bilo pred nekaj leti zborovanje „Perutninarsko“ v Ljubljani, ki ga je bil sklical g. Anton Lehrman, še takrat v Trziču, se nas je bilo mnogo vdeležilo tega zborovanja. Kako potrebna je tudi kokošjereja, je takrat g. komerc. svetnik Povše povedal, koliko milijonov denarja se dobi za jajca, za piščeta in drugo perutnino. Spodbujal je, naj se gospodinje skrbno poprimajo tudi perutninarstva. V našem izobraževalnem društvu so svoj čas posebno dekleta rade čitale list „Perutninar“. — Naš kraj živo čuti oddaljenost od železnice. Naj bi se naši državni poslanci potegnili za transversalno progo od Brežic do Novega mesta in dalje do Adrije ter večkrat potrkali na merodajnih mestih. Novo izvoljenemu poslancu v novomeškem in belokranjskem okraju še posebno priporočamo to zadevo, naj z drugimi poslanci čem bolj pospešuje, da se bomo mogli voziti po transversalki in čez Belokrajino. Poprijeli se bodo potem naši ljudje bolj temeljito živinoreje, kokošoreje, sploh perutninstva, kar bo pospešilo gmotno korist. — Že zdaj se pečamo z rejo boljše kokošje pasme. Iz Marijanišča v Ljubljani sta naročila g. Janez Saje, nadučitelj v pok., pa g. Jakob Čadež, organist, nad 200 jajc. Na razstavi je dobil g. Čadež za to pleme „Prepelicarke italijanske“ drugo darilo. Doma se jih je pa čez dve sto izvalilo. Lepih petelinov je oddal čez petdeset. Sedaj redi ogromno število kokoši te „Prepelicarske pasme italijanske“ — sto štiri in trideset. Kaj pa, da

ta družinica potrebuje vsak dan mnogo hrane, ki pa se bo ob urejeni kupčiji tudi dobro obrestovala.

Skocjan pri Dobrovah. — Dne 9. oktobra je bila na Otoku, v nekdanjem trgu Gotnem brdu, velika cerkvena in ljudska slavnost. Mil. g. prošt dr. Elbert je v spremstvu g. kanonika Viranta blagoslovil novi most čez Krko in ob tej priliki imel pontifikalno sv. mašo pod milim nebom z azistenco 8 sosednih gg. duhovnikov. Lepo je v svojem govoru razvil pomen in namen mostu. — Ljudstva se je nabralo do 4000 iz vseh sosednih farâ. Svirala je kostanjeviška godba, št. Jernejski ognjegasci so delali špalir, popoldne pa je pod kozolcem g. Selaka škocjansko izobr. društvo predstavljalo igro in tamburaško društvo je sviralo več pesnij. Slavnosti so prisostvovali gg.: dež. odbornik dr. Lampe, šentjernejski, šempeterski in škocjanski župan, graščak Ulm, upok. general Zupančič, meščan Sever iz Kostanjevice in več drugih odličnjakov.

Iz Belecerkve se poroča, da se je zadnji petek izvršilo v cerkvi bogoskrunstvo. Neki 12 letni deček je oropal nabiralnike, odprl tabernakelj, vzal „lunulo,“ a pustil sv. hostijo. Ljudje so zelo žalostni.

Celovec. — Družba sv. Mohorja. — Družba sv. Mohorja v Celovcu šteje letos 85.789 udov, to je 275 več, kakor l. 1909. Vsi ti prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Slovenske legende. — 2. Sveta spoved, molitvenik. — 3. Zgodovina slovenskega naroda, 1. zvezek. — 4. Drobne povesti. — 5. Slovenske Večernice, 64. zvezek. — 6. Koledar za leto 1911. V zameno ali v doplačilo — kako si je kdo pri vpisovanju želel — se še doda: 7. Zgodbe sv. pisma, 16. zvezek. — 7. Trije rodovi. Povest. Z razpošiljativjo smo pričeli ravnokar. Potrudili se bomo, da častiti udje dobijo knjige najprej ko mogoče. Red za letošnje razpošiljatev je sledeči: 1. Amerika, Afrika, Azija. — 2. Krška škofija. — 3. Razni kraji. 4. Goriška nadškofija. — 5. Tržaško-koprska škofija. — 6. Lavantinska škofija. — 7. Ljubljanska škofija. Cenjene gospode poverjenike, katerim se knjige pošiljajo, nujno prosimo, naj takoj, ko dobijo „avizo“, pošljejo po nje na železniško postajo, da ne bode sitnih reklamacij, ki povzročujejo družbi samo zamudo in nepotrebne stroške. Stroške, katere so imeli gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti. One gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbini tiskarni, prosimo, naj čim preje pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo nepotrebne prostora.

Odbor.

Domače novice.

Shod sodalitatatis za dekanijo Novo mesto bo v sredo dne 9. novembra t. l. v Brusnicah ob 10. uri.

Osebnosti. Imenovani so gg.: Davčni asistent Fran Adamič v Ribnici za oficijala; podčastnik Jos. Peršak v Celovcu za davčnega asistenta v Črnomelj. — Ognjičar Franc Smole za sodnega kancelista v Trebnjem. — Dr. Kulovec, kaplan v Čatežu, za prefekta v škofove zavode.

Učiteljske vesti. C. kr. okrajni šolski svet v Novem mestu je imenoval: Julijo Kromar za zač. učiteljico v Stopičah, Ivano Draksler za zač. učiteljico v Birčni vasi, Josipa Zakrajšek za zač. učitelja v Valtí vasi, kjer se je poveriločasno vodstvo učiteljici Tereziji Ravhekar. C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju je imenoval Angelo Mali za zač. učiteljico na Suhorju in Marijo Flander kot začasno voditeljico enorazrednici v Radencah. Kot suplentki sta nastavljeni: Marija Kramar v Šmarjeti, Olga Vrbič v Št. Petru pri Novem mestu. Izprašani učiteljski kandidat Feliks Kovačič pride kot suplent v Mirno peč, Elizabeta Zupančič pa kot začasna učiteljica na Goro pri Sodražici. Nameščenici so: Bivši učitelj v Ligojni, Ernest Šušteršič, kot začasni učitelj v Zagozdecu, Karolina Kramar, kot suplentka v Dolenji vasi in Marija Schweiger, kot suplentka v Velikem Podlogu. Nadučiteljsko mesto na trirazrednici v Valtí vasi (okraj Novo mesto), v stalno nameščenje do 9. novembra t. l. razpisano.

Vzgoja zanemarjene mladine. Na praznik vseh svetnikov bo v tukajšnji kapiteljski cerkvi zjutraj ob 6. in ob polu 10. dopoldne govoril preč. g. Alojzij Kovačič iz Salezijanske družbe, ravnatelj zavoda na Rakovniku pri Ljubljani. Zvečer bo omenjeni gospod tudi imel pridigo za verne duše v vicah.

Rudečo jagodo popolno svežo nam je prinesla gospica Iva Mersol-ova, ki jo je našla ob hosti pri Žabji vasi. Gotovo redka prikazen v takšnem mokrem in hladnem jesenskem vremenu. Značilno pa je, da je tudi lansko leto ravno v tem času našla omenjena gospica svežo rudečo jagodo.

Jubilejne ustanove. Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko razpisuje za leto 1910: a) osemnajst cesarja Frana Josipa ustanov (8 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike vojvodine Kranjske; b) štirinajst cesarja Frana Josipa ustanov (4 po 50 K in 10 po 20 K) za uboge onemogle obrtnike in trgovce vojvodine Kranjske; c) pet cesarice Elizabete ustanov po 40 K za uboge onemogle vdove kranjskih obrtnikov ter d) pet cesarja Frana Josipa ustanov po 20 K za uboge vdove kranjskih obrtnikov in trgovcev. Prošnje naj se pošljejo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani do 15. novembra 1910. Priloži naj se jim od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal, da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog; oziroma, da je prositeljica onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

Semenj v Kandiji 20. okt. je bil dobro obiskan. Prignane mnogo živine, ki se je prodajala po visoki ceni.

Družba sv. Mohorja je začela razpošiljati letošnji književni dar. Ljubljanska škofija pride letos zadnja na vrsto. Vsi časniki pa imajo že knjige v rokah. Naša dolžnost je spregovoriti o tem knjižnem daru. — 1) Zgodbe sv. Pisma so dospele že do 16. snopiča v obdelavi prof. dr. Kreka. Končano je apostolsko dejanje. Sledijo Pisma apostolov do II. lista na Korinčane. Slike so jako lepe. Težka tvarina Pavlovih listov se tako poljudno razlaga, da bo tehtne nauke umeval tudi priprosti kristijan. To je prava nabožna domača knjiga, ki bo v slovenskih družinah še bolj okrepila verskega duha. — 2) Sveta spoved. Priredil msgr. Val. Podgorc. Za praktično npravno življenje prepotreben pouk, ki daje v poljudni besedi primerna navodila, da vernik zadobi mir vesti, katerega mu svet dati ne more. V drugem delu je pridejan molitvenik. Kdor bi ne potreboval take nabožne knjige, jo lahko zamenja s kako leposlovno tako, da družba vsem članom poljubno postreže.

V cesarice Elizabete bolnici so obiski bolnikov vseh razredov dovoljeni le od 1—3. ure popoldne.

Razglas. Zaradi prijavitelja v letu 1911 naboru podvrženih novincev se daje na znanje sledeče: 1.) Vsak stavodolžni v letu 1888, 1889 in 1890 rojeni mladenič dolžan je se tekom meseca novembra 1910 zglasiti pri županstvu iste občine, v kateri poseduje domovinsko pravico ali pa v kateri stalno biva. 2.) Kdor se zgleda pri kakem drugem županstvu nego onem svoje domovinske občine, se mora pri tej priliki legitimovati z rojstnim ali domovinskim listom pri županstvu iste občine, v kateri stalno biva. 3.) Stavodolžne, ki bivajo le začasno v inozemstvu ali kateri so tako težko bolni, da so vsled tega ovirani se ustmeno ali pismeno pri pristojnem županstvu zglasiti, naj zglasijo stariši, varuhi ali pa drugi zanesljivi overjenci. 4.) Stavodolžni, ki želijo doseči kako ugodnost ali olajšilo v izpolnjevanju dejanske vojne službe v zmislu §§ 31, 32, 33 ali 34 vojnega zakona, naj razmere, na katere opirajo udobnostno pravico najpozneje do konec februarja 1911 naznanijo pristojnemu c. kr. okrajnemu glavarstvu. V ta namen služijo, kot potrebna spričevala, rodbinski listi, oporoške, prisojilna pisma in zapisniki o zapuščinskih obravnavah. Družinski listi morajo biti overjeni tekom istega meseca po pristojnem župnem uradu, v kojem se dotična prošnja vložiti. 5.) Prošnje za dovoljenje izven domovinskega okraja na nabor iti, vložiti so opremljene s kolekom 1 K, najpozneje do konca meseca novembra 1910. Po preteku tega roka vložene prošnje se bodo zavrnile. 6.) Stavljenci, kateri bi predpisano zglasitev opustili, se bodo kaznovali radi prestopka § 35 v. z. z globo od 10 do 200 K oziroma z zaporom od 1 do 20 dni.

Gospodarske drobtine.

— Gnojenje s Tomasovo žlindro naj se vrši jeseni in po prvem snegu. Zato pa opozarjamo naše gospodarje, da se takoj pobrigajo za naročitev potrebnih gnojil. Letos je bila spomlad vlažna, zato je Tomasova žlindra na spomlad raztrošena dobro učinkovala. Ako je pa spomlad presuha, pa ne pride Tomasova žlindra do popolne veljave, ker potrebuje dosti moče, da se razkroji in raztopi. Opozarjamo na to naše gospodarje in jih pozivljamo, da se preskrbe takoj s potrebno Tomasovo žlindro.

— Cene letošnje Tomasove žlindre. Letos se bo oddajala 20 % Tomasova žlindra, toraj žlindra, ki ima na 100 kg teže 20 kg fosforove kisline. Navzlic tej močno-odstotni žlindri je njena cena vendarle primeroma nižja. En vagon 20 % Toma-

sove žlindre velja v Trstu 720 K. Kmetijska družba poroča, da pride ta mesec parnik s 50 vagoni Tomasove žlindre v Trst in da se bo oddajala z znatnimi popusti, ako se priglase naročila do 25. t. m. Ta izreden popust bo znašal pri vagonu 45 K. Prosimo toraj, da se naročniki nemudoma zglasijo. — Akoravno je obrok že potekel, naj se naročila nujno vložijo.

— **Občni zbor c. k. kmetijske družbe** v Ljubljani bo v ponedeljek 14. novembra z običajnim sporedom, vendar se volitve v glavni odbor najprej izvrše, tako da bodo volitve dopoludne, poročila in predlogi pa popoldne. —

— **V kmetijsko šolo na Grmu** je sprejetih 48 učencev. Ker se je priglasilo vsega skupaj 53 učencev, se petim prošnjam ni ugodilo.

— **Razdeljevanje plemenskih krav po znižani ceni.** Deželni odbor kranjski bo v sporazumu s c. kr. kmetijsko družbo še letos razdeljeval plemenske krave pingavske, montafonske in simodolske pasme. Prošnje je vlagati do 20. oktobra 1910 pri deželnem odboru ali pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani. — Oziralo se bo po možnosti na morebitne želje glede starosti, cene itd. Prosilci se morajo v prošnji izrecno zavezati, da odkazane jim živali ob določenem času na deželni pristavi v Goricanah pri Medvodah prevzamejo, ker bi se sicer krmile krave na njihove stroške. Ob prevzetju je položiti kupnino, to je dve tretjinki nakupne cene. V slučajih posebne potrebe se bo dovolilo plačevanje kupnine v največ treh letnih obrokih. Take želje je v prošnji izrecno omeniti. Zadruga, kmetijske podružnice in občine morajo v prošnjah navesti, kdo krave prevzame v rejo. Akoravno je obrok že potekel, naj se prošnje nujno vložijo.

— **Plemenske prašičke** velike angleške pasme za polovično ceno bo deželni odbor v kratkem zopet razdeljeval. Oddalo se bo po enega merjaščka ali pa merjaščka in 2 svinjici skupaj. Živali bodo prihodnjo spomlad že za plemenitev. Prošnje je vložiti takoj na deželni odbor v Ljubljani. Posestniki iz krajev, kjer se nahajajo živinorejske zadruga, naj prosijo potom zadrug. Kdor prosi, se s tem zaveže, da odkazane mu živali tudi sprejme.

— **Živinorejska zadruga za novomeško okolico** ima v ponedeljek 31. t. m. sejo načelstva, h kateri se vabijo tudi zapupniki zadruga. Na sporedu je med drugim tudi ustanovitev mlekarne na Grmu. Zadruga je naročila v zadnjem času 11 plemenih živali pri deželnemu odboru in sicer do malega števila vse za mirnopoško občino, kjer se ondotni župan Košak močno prizadeva za zboljšanje domače živinoreje.

— **Živinoreja.** Ravnokar je izšla v „Katoliški Bukvarni“ knjiga o govedoreji, katero je spisal g. deželni živinorejski in mlekarški nadzornik Legvart. Knjiga je obširno opremljena s krasnimi slikami in obsega vse dele moderne govedoreje in je spisana na najnovejši znanstveni in praktični podlagi. Poleg splošnih živinorejskih zakonov opisuje pisatelj rejo bikov, krav, mlade živine, porod in ravnanje z živino pri porodu, krmljenje, o pašnikih, pasme, o hlevih in o zboljanju hlevov, uredba in delovanje živinorejskih zadrug in knjigovodstvo živinorejskih zadrug. Knjiga je zelo pripravna za uporabo o predavanjih, za bralna društva, kmetijske in gospodinske šole in za živinorejske zadruga. Legvart je med našim ljudstvom dobro znan in priljubljen večak v kmetijstvu; večji del dežele je imel priliko, slišati njegova izvrstna predavanja, katere je sedaj spisal v knjigo. Takšne knjige še dosedaj Slovenci nismo imeli. Knjiga se lahko naroči v „Katoliški Bukvarni“ v Ljubljani.

Loterijske številke.

GRADEC,	15. oktobra	35	33	6	3	60
TRST,	22. oktobra	44	8	37	89	21

Dve lepo opremljeni sobi

vsaka s separiranim vhodom se takoj oddate. —

Kje, pove upravništvo Dol. Novic. 236-0-1

Tvrdka SINGER

se je preselila s svojimi šivalnimi stroji
v hišo g. Bergmann-a 235-3-1
pri gornji lekarni (v Novem mestu).

Stavbeni prostori
na lepem kraju se v poljubni
meri in po ugodnih cenah pro-
dajo. Kje, pove upravništvo Dol. Novic. 234-0-2

Mlado in cvetoče,
zdravo in veselo

nemore ostati nobeno deklet in no-
bena gospodinja, katera se mora
mučiti leta in leta v kuhinji in v gos-
podinjstvu pri pranju in umivanju
s slabim milom. — Pri porabi

Schicht ^{ovega}
mila

se varuje roke in doseže hitro,
brez truda in napora snežno belo
perilo.

Ivan Svetec brivec in vlasuljar,
Rudolfovo, Glavni trg. (42-109)

Izvršuje vsa lasna dela, kite po vzorcih, priporoča svojo zalogo
kit, podlag itd.; pri naročilu kit zadostuje vzorec in cena. — Kratka preveza
od 9 do 12 K; poldolga 7 do 8 K; dolga 3-60 do 5 K, sive in svetle; rumena
20% dražje. Pošiljatev diskretna po povzetju.

Priporočam še specialitete: Original Bayrum, Amerikanski Haarpetrol proti
izpadanju las in prhut. Priznalna pisma na razpolago. Colonjska voda za
masiranje lica proti grbančenju kože in proti lišajem 1 stekl. 50 vin. Nusiol
barvilo za lase in brade, zdravniško preiskano. Mila in dišave po nizki ceni
uz to priporočam svoj brivski higienični salon v nadaljno naklonjenost.

➔ Kupujem mešane in rezane lase. ➔

**Prodajam na vsak način ali pa dam v najem
svojo hišo v Kandiji**

s 1. februarjem 1911. Na prodaj je tudi dobro ohranjen
čoln in trije vinski sodi (200—300 hktl.

238-0-1

Dr. Peter Defranceschi.

**Mestna občina v Novem mestu
proda v svojem gozdu pri Bršlinu okoli**

300 m³ drv. 228-2-2

Cena za 1 meter 4 krone. Manj kot 2 metra se ne odda.

➔ **Na citre** ➔

poučuje po najnovejši metodi ter se najvljudneje priporočuje
v obilni obisk. — — Odl. spoštovanjem 215-3-3

Viktorija Piskar, učiteljica godbe v Kandiji št. 20, hiša Grmova.

Vajenca takoj sprejme

manufakturna trgovina ➔

230-3-2

Jos. Ogoreutz v Novem mestu.

Oskrbništvo graščine Ruperčvrh

proda v Gorjancih vršičke smrek, pripravne za
trtno kolje, po 2 h komad. Smrekove trske (od-
padke od obtesanega lesa) po 4 krone voz. 232-3-2

**Prodajalniška špecerijska oprava
in 100 sodčkov (putrhov)** 237-2-1

v velikosti enega do 14 litrov se takoj proda. — Več se
izve pri g. Josipu Bergmann, lekarnarju v Novem mestu.

229-2-2

Pozor!

Podpisani naznanjam sl. občinstvu novomeške okolice, da
sprejemam do 1. novembra t. l.

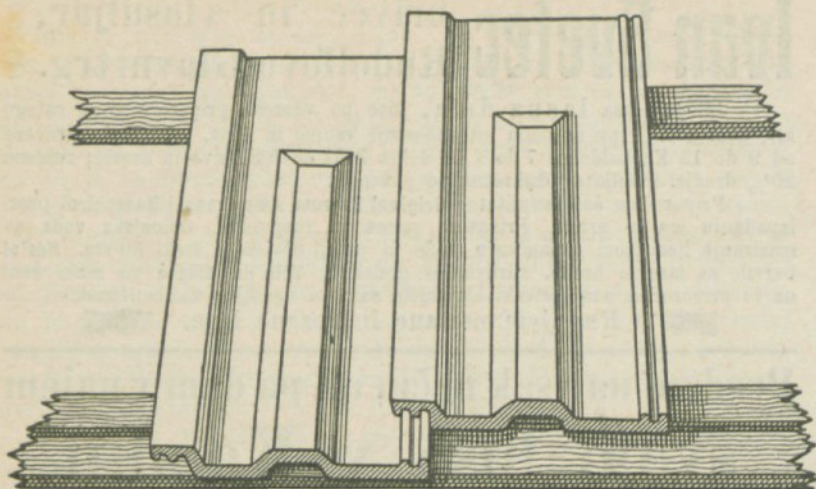
➔ **naročila na koruzo,** ➔

katere bi v večji meri naročil, da bi bila bolj po ceni. Zavežem
se preskrbeti koruzo po

3 krone mernik.

Dobila se bode začetkom novembra. Ker bi mi ne bilo mogoče
koruzo po navedeni ceni preskrbeti, ako ne nabere zadostno
naročil, vabim sl. občinstvo, naj se čim preje odzove mojemu
vabilu v mnogobrojnem številu. Naročila sprejemam vsaki dan.

Jakob Paučič — Rudolfovo.

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

patent. dvojno zarezani
(22-24-18) **strešnik - zakrivač**

spoševno obvezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

Brez odprtih navzgor! Streha popolnoma varna pred nevihtami.

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Popolnoma varno naložen denar

Hranilnica in posojilnica za Kandijo in okolico

reg. zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem domu v Kandiji

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

$4\frac{3}{4}\%$ (7-0-19)

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.

Za hranilne vloge kakor za vse posojilnične obveznosti — jamči poleg rezervnega zaklada in deležev čez 2200 zadrugičnikov z vsem svojim premoženjem. Iz tega se razvidi, da malokateri denarni zavod nudi tolike varnosti kakor kandijanska hranilnica.

Parna opekarna v Zalogu (Breitenau)

ima vedno v zalogi (14-0-17)

najboljši in najceneji opeko vsake vrste.

Naročila in vprašanja sprejema oskrbnišvo graščine Zalog (Breitenau) pri Rudolfovem.

Dober mlinar se takoj sprejme

v „Štulmlinu“ na jermena.

Dogovor pri C. Germ v Rudolfovem. 209-3-3

Keil-ov LAK

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pode 90 vin.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah,

ima vedno v zalogi trdka

Ljubljana: Leskovic & Meden.

Postojna: Anton Ditrich.

Škofja Loka: M. Žigon.

Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

Radovljica: Oto Homann.

187-6-5

Novo mesto: J. Picek.
Črnomelj: Anton Zurec.
Idrija: Val. Lapajne.
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franz Loy.
Kranj: Frane Dolenc.

Iz proste roke je na prodaj:

Lepo posestvo, obstoječe iz vsega gospodarskega poslopja, njive, travnika in hoste. Potem

Mlin na močni vodi z napetim tečajem. Zraven spada lep sadni vrt. Leži na Dolenjem Vrhpolju pri Št. Jerneju. — Natančna pojasnila za oboje daje lastnik **Frane Klevišar**, vas Gumberg št. 2, pošta Brusnice (Dolenjsko). 224-3-2

Posestvo na prodaj

iz proste roke, z vsem gospodarskim poslopjem, ležeče na lepi priliki, pripravno za vsako obrt. Zraven so njive, mali travnik in lepa hosta. Natančneje pri **Janezu Rifelj-nu** Bučna vas št. 12 pri Novem mestu. 210-3-3

Dr. Vladimir Žitek,

odvetnik v Novem mestu,

si usoja slavnemu občinstvu naznaniti, da se preseli dne 1. oktobra t. l. njegova odvetniška pisarna

v hišo št. 262, t. j. „mestno hišo“

nasproti drevoredu.

222-3-3